

Truuk

BEGIN MEI 1945

DERDE JAARGANG No 5

De tijding van het overlijden van prof. Rutgers was voor wie hem kenden wel een heel harde slag.

Toen hij het vorige jaar wegens zijn poging naar Engeland over te steken tot twee jaar gevangenisstraf werd veroordeeld, slaakten allen een zucht van verlichting: Hem zullen wij tenminste mogen behouden voor het werk na de bevrijding! Hij was immers een van die zeldzame regentenfiguren, wien het geven van leiding als het ware in het bloed zat en wiens gezag gaarne door ieder werd erkend. Een man bovendien, die zelf voortkomend uit de „oude” generatie, een volkomen begrip bezat voor de denkwijzen en verlangens van de „jongeren”, die zijn groote gaven en zijn levendige belangstelling geheel ter beschikking had gesteld van het verzetswerk, toen hij daartoe werd geroepen — den „bruggenbouwer” tusschen '40 en '45 par excellence.

Maar het heeft niet zoo mogen zijn. God heeft hem uit zijn aardse lijden (de laatste berichten over zijn toestand waren zeer verontrustend) opgenomen in Zijn heerlijkheid, waar geen leed en onrecht meer is.

Rutgers was een bijzondere figuur in den kring der „issus de Calvin”.

Zijn hoffelijke persoon, zijn milde gastvrijheid en hulpvaardigheid, het behagen, dat hij zoo kennelijk in de kleine genoegens des levens scheppen kon, dat alles opende voor hem vele deuren, die anders gesloten waren gebleven, het maakte de geesten ontvankelijk voor wat hij te zeggen had. Zodoende was deze „grand-seigneur” van gereformeerden huize, een zeldzaam geworden combinatie, als het ware aangewezen om als afgezant van het Nederlandsch Calvinisme zoowel in eigen land als over de grenzen op te treden.

Hij, Rutgers, heeft zich aan die taak niet onttrokken.

Wie zijn levensloop nagaat, staat verbaasd over de veelzijdigheid van zijn werkzaamheid. Op allerlei terrein heeft hij zich bewogen, een zich eng-beperken tot één aspect van het leven was hem onmogelijk. Daarvoor was zijn geest te levendig en zijn belangstelling te omvattend. Waar een beroep op hem werd gedaan, gaf hij graag zijn aandacht, werkte zich in de details in en kwam met opmerkingen en raadgevingen, die er getuigenis van aflegden, dat zijn systematische geest de zaken tot op den bodem had doorgond.

Al dat werk kon hij verzetten omdat hij zoo intens van het leven genoot. Zooals hij eenmaal zeide: „Toen ik burgemeester was, vond ik dat den mooisten werkkring, toen ik kamerlid was, leek mij dat weer het mooiste en nu ik professor ben, geloof ik dat dát het mooiste is, wat een mensch kan zijn”. De lenigheid van geest, waardoor hij zich zoo geheel kon wijden aan het werk, dat hem op de hand werd gezet en er in opgaan, hielden hem

PROF. MR. V. H. RUTGERS

16 DECEMBER 1877

— 5 FEBRUARI 1945

jong. Met zijn 60 jaar maakte hij nooit den indruk „oud” te zijn. Jongere generaties aanvaardden hem bij kennismaking al gauw als een der hunnen en huldigden hem als een hunner leiders. Daarom verbaasde het bericht, dat deze 66-jarige het had gewaagd in een open boot naar Engeland te gaan, ook eigenlijk zijn bekenden niet. Bij Rutgers vergat men den leeftijd zoo licht.

Wat maakte echter den omgang met Rutgers zoo waardevol? Wat heeft hem den grooten invloed bezorgd, dien hij op zoovelen heeft uitgeoefend?

Wanneer men hem moest karakteriseren dan zou men vooral zijn evenwichtigheid moeten noemen. Rutgers was een wijs man.

Absolute oordeelen gaf hij niet graag. Daarvoor was hij te weinig in staat de dingen slechts van één kant te bezien. Hij was wars van alle overdrijving en eenzijdigheid. Wie in onbezonnen optimisme de gegeven omstandigheden uit het oog verloor en dreigde „door te slaan” kon er zeker van zijn in Rutgers een heuschen, maar daarom niet minder vastberaden tegenstander te vinden. Onwijze denkbeelden en ondoordachte of leeghe phrasen waren hem een gruwel en steeds stond hij met de lans van zijn scherp vernuft gereed om hen te bestrijden. Een discussie, die in het abstracte dreigde te verzanden, bracht hij telkens weer tot de concrete punten terug; hij deelde van den onuitputtelijken schat van zijn ervaring en eruditie goeden raad uit.

Dat wantrouwen tegenover goedkope en gemakkelijke „oplossingen” heeft de slachtoffers van zijn critiek wel eens geërgd en hem soms den naam bezorgd een kritikaster en opportunist te zijn, niet in staat om de groote lijnen te onderscheiden en vast te houden.

Zoo was het niet! Rutgers zag de groote lijnen beter dan de meesten. Daarom ont-aardde zijn evenwichtigheid ook nooit in gezapigheid. Onder dat uiterlijk van om-zichtigheid en bezonnenheid brandde het in hem. Hij was een jurist in den besten en hoogsten zin van het woord, vervuld met een heiligen ijver voor het recht. Dat toonde hij als een der felste voorvechters — en zeker als de bekwaamste — van de gelijkstelling van het openbaar en bij-zonder onderwijs.

Dat bleek ook uit zijn onvermoeibaren arbeid in en voor den Volkenbond. Wanneer er ooit aanleiding was tot reserve, dan wel tegenover het werk van Genève. Maar daar juist liet hij zich, hoewel hij de gebreken en leemten zag als de beste, niet afschrikken. Hij achtte het zijn plicht als Christen er met al zijn krachten

aan mee te werken dat gebrek instrument bruikbaar te maken voor de bevordering eener betere samenwerking der volken, zich ten volle bewust, dat 't

God is, die hier den wasdom geven moet, maar tevens doordrongen van de mensche-lijke verantwoordelijkheid in dezen. Daardoor was hij ook, in tegenstelling met anderen, die zich na een enthousiast begin allengs teleurgesteld hebben afgewend, immuun voor tegenslagen. Daardoor ook bezat hij zelf in zoo hooge mate de eigen-schap, die hij eens in mgr. Nolens prees, van wien hij vertelde, dat die bij even-tuele conflicten of nederlagen niet na bleef wrokken, maar aanstonds klaar stond de scherven op te rapen om — eventueel op nieuwe basis — te pogen de eenheid en samenwerking te herstellen.

Ook Rutgers' werk tijdens de bezetting was een opkomen voor het recht. De schennis van het volkenrecht en van ons nationale recht griede hem diep.

Hij was wel bij uitstek de man om op de bres te staan voor de vervolgte Joden, voor de vrijheid van de universiteit, waaraan hij verbonden was en vooral voor de handhaving der, mede door hem bevochten, rechten en vrijheden van het Christelijk onderwijs. Aan dat onderwijsverzet zal zijn naam altijd verbonden blijven. Hij heeft het in zijn hachelijkste periode met groot élan en onovertroffen slagvaardigheid geleid. Het succes van dat verzet is voor een zeer groot deel zijn succes geweest.

Zooals hij in die bezettingsjaren was, zoo zal hij onder ons blijven leven. Dat voortdurend in touw zijn, dat gereis heren derwaarts om de wankelmoedigen te sterken, de geslagenen op te beuren, die voortdurende belangstelling, die geen kleinigheid uit het oog verloor en geen fout of onachtzaamheid over het hoofd zag. En die geheele rusteloze activiteit gedragen door een echt Christelijk geloof.

Het lag niet in zijn aard om zich tegenover anderen spoedig over zijn zieleleven uit te spreken: daarvan weerhield hem een bijna overdreven vrees voor onwaarachtige opgeschroefdheid. Maar degenen, die in October 1940 met hem in de Scheveningsche gevangenis verbleven, zullen de avond-wijdingen, waarin hij zijn medegevangenen voorging, niet licht vergeten. Daar leerden zij den echten Rutgers kennen, den man, die in al zijn werken licht zocht bij Gods Woord. Daar werd begrepen uit welke bron hij zijn voortdurende energie, zijn ontem-baren strijd lust putte. Daar doorgronde men ook de welwillendheid en hulp, die zoovelen van hem mochten ondervinden.

Zoo is hij heengegaan. Als een ridder zonder vrees of blaam, onaantastbaar voor zijn belagers door zijn geloof en door zijn geest, gevallen in den strijd voor het Recht, maar bovenal voor het recht van zijn Koning.

De strijd voor de bevrijding van Indonesië

VERKLARING

De bevrijding van Indonesië is van beslissende betekenis, zoowel voor de bevolking van Indonesië als voor het Nederlandsche volk. Op grond hiervan moeten zoowel de Nederlanders als de Indonesische volkeren de gelegenheid krijgen deel te nemen aan den bevrijdingsstrijd, opdat beide volken in dit opzicht hun moreelen plicht kunnen vervullen. Bij dien bevrijdingsstrijd mag geen onderscheid gemaakt worden naar ras of nationaliteit, doch zal slechts worden gelet op de bekwaamheid van de burgers. Ten aanzien van Indonesië heeft men als uitgangspunt te nemen het feit, dat dit een land met een gemengde bevolking is.

De gedachten door H.M. de Koningin uitgesproken in haar rede van 7 December 1942 zullen voor de bevrijdingslegers den zin van hun strijd moeten bepalen: Zij zullen hun de bezieling schenken, die onmisbaar is, niet alleen in den oorlog met den onderdrukker, maar ook bij den wederopbouw van het land. Wij erkennen met H.M. de Koningin, dat noch een politieke eenheid, noch een nationale samenhang kunnen voortbestaan, als deze niet worden gedragen door de burgers en door hun vertrouwen erin. Ons verbindt echter tevens het vertrouwen, dat bij de beslissing over de toekomstige structuur van het Koninkrijk — een beslissing, die zal worden genomen naar aanleiding van de resultaten eener conferentie, waaraan vertegenwoordigers van alle deelen van het Koninkrijk deelnemen — de Indonesische volkeren in een toenemende vrijwillige samenwerking en in een volledig deelgenootschap tusschen het Nederlandsche volk en hen, de beste waarborgen zullen zien voor het herstel van hun vrede en voor de toename van hun voorspoed. Indien wij hierbij den nadruk leggen op de vrijwilligheid van het samengaan van Indonesië met Nederland, dan doen wij dat in het vertrouwen, dat elke gedachte aan willekeur, zoowel van de zijde van Nederland als van geheel Indonesië, of van een toonaangevende groep van haar bevolking uitgesloten kan worden geacht. De krachten besloten in gegeven omstandigheden zullen daarbij mede hun invloed uitoefenen. Nu in deze periode van de historie der menschheid de ontwikkeling van techniek, economie en wetenschap de aarde verkleint en het lot der volkeren van elkaar afhankelijk maakt, vertrouwen wij erop, dat de band tusschen Nederland en Indonesië in een vernieuwd Gemeenebest, zoowel in de lijn dezer ontwikkeling ligt, als recht doet aan de gevoelens van verbondenheid, die in den loop der eeuwen zijn gegroeid. Wij worden in dit vertrouwen gesterkt door eenige verschijnselen uit het jongste verleden in het bijzon-

der door de uitspraken van het Indonesische volkscongres van 1939, dat getuigde van loyaliteit en van de bereidheid om met het Nederlandsche volk samen te werken op grond van wederzijdsch vertrouwen en waardeering, die nog nauwer en hechter kunnen worden, indien de wenschen van het Indo-

nesische volk, welke gerechtvaardigd zijn, vervuld worden.

In opdracht van de Gezamenlijke Verzetsbeweging in Nederland opgesteld door een Commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van:

DE WAARHEID.
VRIJ NEDERLAND.
TROUW.
JE MAINTIENDRAI.
DE GEUS.
DE BEVRIJDING.

BESTAANSZEKERHEID

HET NIEUW ONTSLAGRECHT

Waarom het moet.

Een van de eerste sociale maatregelen na de bezetting was het ontslagverbod, het Besluit van den Opperbevelhebber (Generaal Winkelman) van 27 Mei 1940, waarbij het aan leiders van ondernemingen verboden werd om werknemers te ontslaan, tenzij er een dringende reden voor dat ontslag aanwezig was. Gedurende de oorlogsjaren is dit Besluit wel vaak gewijzigd en aangevuld, maar de kern bleef gehandhaafd. Wij hebben allen wel beseft, dat dit noodig was. Het bestaan van den werknemer mocht niet afhankelijk zijn van het uitermate wisselvallig geworden lot van het bedrijf.

Hoe moet dit na den oorlog? Wij weten nu reeds, dat er sinds 13 September 1944 een Koninklijk Besluit in werking is, dat het ontslagverbod handhaaft. Is dit een tijdelijke overgangsmaatregel naar normale tijden of is het ontslagverbod een blijvende winst van dezen oorlogstijd?

Na den oorlog blijft schraalhans keukenmeester. Een staatsschuld van bijna 17 milliard (bijna ons geheele nationaal vermogen van vóór den oorlog), ontakelde industrieën, een gestolen of verwoest productieapparaat. Niemand kan of mag den arbeider gouden bergen beloven. Er wacht ons een zware taak, hard werken zonder uitzicht op groote winsten of hooge beloningen. Die taak kan alleen worden verricht als ieder meewerkt, als er gevoel is van verantwoordelijkheid voor de nationale zaak. Dit verantwoordelijkheidsbesef zal ook van den werknemer worden geëischt. Arbeidsschuwheid beteekent na den oorlog landverraad.

Maar als men dit ondankbare werk van elken Nederlander vergt; dan moet daar tegenover staan, dat elke Nederlander binnen het kader der mogelijkheden een zoo hoog mogelijk opgevoerde bestaanszekerheid verkrijgt. Die is per slot van rekening meer waard dan een hoog loon, dat men elk oogenblik verliezen kan.

De volledige vrijheid van den werkgever, om zijn ondergeschikten te allen tijde te ontslaan — een vrijheid, die nog in onze wet op het arbeidscontract wordt erkend — kan onder de omstandigheden, waarin wij leven, niet worden gehandhaafd. Dat bleek reeds in de crisisjaren vóór 1940. De wijze, waarop toen bij groote en kleine ondernemingen, kantoren niet uitgezonderd, het personeel op straat werd gezet, getuigde meermalen van al heel weinig gemeenschapsgevoel. Dit kan en moet veranderen. Door een goede wachtgeldregeling, door een nationale werkloosheidsverzekering. Maar ook

door een nieuwe wettelijke regeling van het ontslag.

Hoe het niet moet.

Één ding dient daarbij principieel te worden vastgesteld. Wij moeten in deze dingen verlost worden van ambtenarij en bureaucratie. De gedachte, dat de Staat hier alles moet regelen, is fundamenteel verkeerd en voert practisch in een slop. Geen arbeidsinspectie, ook geen burgerlijke rechter is een geschikt orgaan om controle op het ontslag uit te oefenen. Dat heeft de ervaring zoowel bij ons als in het buitenland voldoende aangetoond.

Hoe het wel moet.

O.i. ligt hier een bij uitstek geschikt arbeidsveld voor de organisaties van het bedrijfsleven zelf. Colleges van werkgevers en werknemers tezamen moeten de rechtspraak over het ontslag in handen hebben. Zij alleen kunnen den toestand in het bedrijf beoordelen. Zij alleen kunnen vaststellen, wat er in ieder voorkomend geval gebeuren moet: intrekking van het ontslag, gepaard aan wedertewerkstelling, of handhaving van het ontslag met schadevergoeding. Samenwerking van werkgevers en werknemers juist op dit punt kan voor de geheele bedrijfsorganisatie een opvoedkundige betekenis hebben.

Geen hoorigheid.

Uitgangspunt moet zijn en blijven de bescherming van het sociaal zwakkere tegen het sociaal sterkere. Het gaat er niet om, nu eens van boven af het bedrijfsleven, ook wat de persoonlijke verhoudingen tusschen werkgever en ondergeschikten betreft, tot in de finesses te regelen. Dat zou uitloopen op een onverdraaglijke voogdij. Hoe gevaarlijk een verkeerd uitgangspunt in deze aangelegenheid is, hebben wij in den bezettingstijd aan den lijve ondervonden. Heel de zorg voor den sociaal zwakkere verdween langzamerhand van het tapijt. Wat overbleef was nog slechts de inschakeling van werkgever en werknemer in het monsterapparaat van de Deutsche oorlogsindustrie. Dien kant moet het nooit uit. Principieel mag men de vrijheid van keuze in de arbeidsverhoudingen niet aantasten. Daarom zijn wij ook verklaarde tegenstanders van een binding van den werknemer aan de onderneming, anders dan als tijdelijken crisis- en overgangsmaatregel, van een verbod tot het aanstellen van werkkrachten, en wat dies meer zij. Dat is geen goede lading, maar oorlogsbalast, die na den vrede ten spoedigste overboord kan worden gezet.

EEN VERKEERDE ONTWIKKELING

De „Gemeenschap O. I. W. Nederland”.

In het Zuiden van ons land heeft zich sinds eenige maanden een organisatie gevormd van oud-illegale werkers, genaamd: „Gemeenschap O.I.W. Nederland”.

Deze organisatie pretendeert de illegaliteit in het Zuiden te vertegenwoordigen en zij maakt zich op om straks bij de bevrijding zich uit te breiden over het heele land. De zaak is grootsch opgezet, met vele bureaux en vele typisten, vele commissies enz.

Deze Gemeenschap O.I.W. beweegt zich ook op het terrein van de politiek. Zij heeft bij het ontslag van Minister Burger een rol gespeeld door de publicatie van een scherp stuk tegen den Minister. Uit meerdere andere uitingen bleek eveneens van bemoeienis met het gebied der politiek. De toon, die daarbij aangeslagen wordt, is vaak hoogst onbetamelijk. Dat bescheidenheid aan krachtsbetoon niet in den weg staat, aan de kracht van het woord integendeel ten goede komt, schijnt daar niet te worden begrepen.

Voor het overige hebben wij twee bezwaren tegen dit alles.

Aan de in het Zuiden gestichte Gemeenschap O.I.W. zit een bepaalde politieke smaak. Zij heeft als basis de in de kringen een soort van verdund Christelijke ideologie. Men spreekt daarbij van de in de kringen der Nederlandsche Volksbeweging welbekende trits van waarheid en naastenliefde. Zoo wordt deze gemeenschap tot een soort politieke partij. De „illegaliteit” is echter ideologisch en politiek niet te vereenigen. Dat is hier ook algemeen aanvaard. Het is kortzichtig, dat men nu in het Zuiden, waar blijkbaar vele politiek gelijkgerichte mensen aan bod geweest zijn, toch poogt de illegaliteit ideologisch te vereenigen. Dat zal nooit gelukken. Het geeft dus een volkomen noodelooze moeite straks. Noch wij, noch zij, die bepaaldelijk niet-Christelijk ingesteld zijn, zullen met dergelijke vaag-Christelijke formulering genoeg nemen.

Daar komt in de tweede plaats bij, dat men hiermede in het Zuiden een oplossing gekozen heeft voor het probleem van de organisatie der „illegaliteit” na den oorlog, zonder het Noorden erin te kennen. Deze vorm van organisatie was zelfs al voor de Septemberdagen door de ondergrondse organisaties besproken en verworpen. Sindsdien hebben in het Noorden de gedachten zich ontwikkeld in een andere richting. Men is het er in groote trekken over eens geworden, dat ten aanzien van het algemeen politiek beleid de „illegaliteit” geen zelfstandige taak heeft naast de andere groepen (politieke, sociale) van ons volk, doch tezamen met die groepen een nationale adviescommissie moet vormen, terwijl zij daarnaast voor een aantal haar speciaal betreffende vraagstukken een raad in het leven moet roepen, waar men niet individueel lid van wordt, doch waar de verschillende organisaties op zoo ruim mogelijke schaal in zitting zullen hebben.

Men kan over het meer of minder gelukkige van deze oplossing van meening verschillen, zij is echter het resultaat van langdurige besprekingen en als zoodanig een compromis, dat ook in het Zuiden bekend moet zijn en welks slagen voor een toekomstigen goeden gang van zaken in ons vaderland van het grootste belang is.

Waar toch het meerendeel der ondergrondse organisaties in het Noorden ge-

vestigd is, had men zich in het Zuiden een zekere beperking op moeten leggen en geen voldongen feiten mogen scheppen, die tegen de ontwikkeling in het Noorden indruischen en die drie-kwart jaar geleden door de ondergrondse or-

DE TOEKOMSTIGE WERELDORGANISATIE

Het belangrijke punt der stemprocedure in de toekomstige wereldorganisatie is thans nader geregeld.

Men herinnert zich, dat de veiligheidsraad zal bestaan uit vertegenwoordigers van de vijf groote mogendheden, te weten: Amerika, Engeland, Rusland, China en Frankrijk en dat bij toerbeurt zes kleinere mogendheden daarvan deel zullen uitmaken.

In dezen Raad zal nu als volgt worden gestemd:

1. De elf leden van den Veiligheidsraad zullen elk een stem hebben;
2. Voor beslissingen over aangelegenheden, die betrekking hebben op kwesties van procedure, wordt de goedkeuring van zeven leden geëischt, onverschillig welke;
3. Voor beslissingen over aangelegenheden, die op andere kwesties betrekking hebben, is de goedkeuring van zeven leden vereischt, waaronder die der vijf groote mogendheden;
4. Als een groote mogendheid zelf bij een geschil betrokken is, kan zij den Raad niet beletten, het geschil in overweging te nemen en oplossingen daarover aan te bevelen. Maar ze kan wel haar veto uitspreken over sancties, welke tegen haar worden overwogen.

Met dit voorstel is er ongetwijfeld weer een stap in de goede richting gedaan. Ook de Nederlandsche Regeering is, naar het schijnt, buitengewoon ingenomen met het feit, dat het veto-recht der groote mogendheden beperkt is. Zoo schrijft althans de diplomatieke medewerker van de B.B.C.: „Geen der groote mogendheden kan volgens de voorgestelde regeling verbieden, dat de Raad een geschil bespreekt, waarvan de meerderheid der leden de bespreking noodig oordeelt.”

Daar een groote mogendheid echter haar veto wel kan uitspreken over elk handelend optreden, acht onze Regeering het noodzakelijk, dat daar tegenover de rechten der kleine mogendheden scherper omlijnd worden. De Nederlandsche Regeering ziet in het algemeen in het nadruk leggen op het begrip „vrede” meer dan op het begrip „recht” een belangrijk bezwaar tegen de plannen van Dumbarton Oaks.

In ons Kerstnummer brachten wij hetzelfde bezwaar te berde, terwijl wij tevens aandrongen op versterking van de positie der kleine mogendheden. Het verheugt ons, dat ons land bij de voorbereiding der toekomstige wereldorde als de kampioen voor de rechten der kleinere mogendheden wordt beschouwd. Aan onzen bekwamen minister van Buitenlandsche Zaken, Dr. Van Kleffens, zijn de belangen der „kleinere” zeker toevertrouwd.

Met de voorgestelde oplossing kunnen wij nog niet tevreden zijn.

In de eerste plaats kan er bezwaar rijzen

organisaties algemeen zijn verworpen.

Wij betoeren het, dat de Regeering in deze niet drastischer is opgetreden. Zij heeft aan deze Gemeenschap veel te veel gewicht toegekend. Wetende, hoe men in het Noorden over deze zaken denkt, had de Regeering de bemoeienissen der illegaliteit” in het Zuiden moeten stuwen in een richting, die landelijk te aanvaarden was.

Nu zal de zaak straks eerst weer onderst boven moeten. Want deze organisatie is onaanvaardbaar.

tegen de erkenning van China en Frankrijk als groote mogendheid. Het eerste land is nog in opkomst wat zijn innerlijke kracht en samenhang betreft. Het moet nog blijken, dat er een centraal gezag is, dat zich voldoende kan laten gelden. Tot dusver heeft China er nog weinig blijk van gegeven, een krachtige, zelfstandige staat te zijn, die beschikt over voldoende machtsmiddelen om zich tegenover vreemde agressie of inmenging in eigen zaken te kunnen handhaven.

Wat Frankrijk betreft zijn er inderdaad teekenen, die er op wijzen, dat het op weg is weer een krachtigen en eendrachtigen staat te zullen worden, maar het heeft in het jongste verleden zich den naam van groote mogendheid weinig waardig betoond.

In de tweede plaats is het onjuist, dat een groote mogendheid kan verbieden, dat er een actie (economisch of militair) gevoerd zou worden tegen een zich misdragenden staat. Wij erkennen ten volle het recht der groote mogendheden op een zeker overwicht. Dit mag echter niet zoover gaan dat daardoor een rechtmatige strafexecutie kan worden verhinderd.

In den vroegeren Volkenbond was zoowel in de vergadering als in den Raad eenstemmigheid vereischt in alle kwesties, die geen procedure-kwesties waren. Over de vraag, wat procedure-kwesties zijn, is een geheele literatuur ontstaan. De practijk van den Volkenbond zal zeker in dit opzicht voor de te volgen lijn in de nieuwe organisatie mede richtinggevend zijn.

Wat de eenstemmigheid betreft, zoo werd, echter niet zonder protest, aangenomen, dat de staten, die in de aanhangige kwestie partij waren, niet mee mochten stemmen. Hier was de algemeene rechtsregel van toepassing: „Niemand kan in eigen zaak rechter zijn.” Vooral na de beroemde uitspraak van het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage van 21 November 1925 in de Mosul-kwestie is deze opvatting algemeen verbreid geworden.

Thans wil men daarvan afwijken. Een groote mogendheid zal wel rechter in eigen zaak mogen zijn, over een kleine kan met meerderheid van stemmen worden beslist.

Op 25 April zal te San Francisco de bespreking der nieuwe wereldorganisatie plaats hebben. De „neutrale”. Spanje, Portugal, Zweden, Zwitserland, Ierland en het Vaticaan zullen niet aanwezig zijn. Evenmin de vazalstaten: Italië, Bulgarije, Roemenië, Hongarije, Finland. Nederland zal aan het hoofd der kleinere mogendheden een zware dobber hebben om het accent nog meer te verleggen van „vrede en veiligheid” naar een objectieve rechtshandhaving.

Van harte wenschen wij echter onze Regeering succes op haar pogingen in het belang van een internationale rechtsorganisatie.

De ontvangst van Hare Majesteit de Koningin in Eindhoven. Vergezeld van den minister van binnenlandsche zaken, den heer Beel, en den burgemeester van Eindhoven, den heer Verduik, loopt de Koningin naar den ingang van het Van Abbe-museum waar zij een toespraak hield voor vroegere ondergrondse strijders. Tienduizenden menschen hadden zich voor het gebouw verzameld om de Koningin toe te luisteren.

P R E L U D I U M

Nog heeft het uur van onze vrijheid niet geslagen. Nog is de vijand hier in het Westen heer en meester. Nog gaan wij gebukt onder zijn wreedheid en dwingelandij.

Driekwart van het land is reeds schoongeveegd. Met hunkerend verlangen zien wij uit naar het oogenblik, waarop ook hier, in de vesting Holland, de driekleur zal wapperen.

Wij weten het: de vrijheid staat voor de deur.

De deur is reeds half geopend en wij schouwen in de wijde perspectieven, waar onze landgenooten, onze vrienden, onze familieleden reeds de frissche lucht der vrije Nederlandsche dreven mogen inademen.

Wij hooren reeds het gebeier der vrijheidsklokken, die strak ook onze vrijheid zullen inluiden.

Wij zien reeds de van vreugde stralende gezichten van hen, die eindelijk, eindelijk van 's vijands juk verlost zijn.

Wij genieten van de afbeelding als hierboven is weergegeven. H.M. de Koningin, als vanouds omstuw door een geestdriftige menigte en begeleid door twee Nederlandsche hoogwaardigheidsbekleeders, waaronder een burgemeester met ambtsketen!

Hoe heerlijk vertrouwd is ons dit tooneel en hoe snakken wij naar het oogenblik, dat ook wij H.M. aldus mogen ontvangen.

En welk een ontspanning brengt het andere plaatje in onzen nog altijd zoo gespannen geest. Geen Duitsche soldaten, die ons opjagen, en met revolvers bedreigen, maar Tommies, die vroolijk en sportief hun taak als ordebewaarders met lachend gezicht vervullen!

Dit alles is een voorspel van wat ons straks wacht. Het kan niet lang meer duren, of de deur wordt wijd open gestooten en bij ons zal de vrijheid haar intrede doen.

Al moge dan onze toestand benard zijn, ons hart is vol blijde verwachting. Moedig volhardend tot het einde verbeiden wij Gods tijd, want de vrijheid willen wij aanvaarden uit Zijn hand, als een zeer kostelijke gave.

Tot dat oogenblik staan wij pal in ons uiterst verzet tegen den vijand, die ons alles kon ontroofen, behalve ons onverwoestbaar geloof in de overwinning en onzen ontembaren vrijheidsdrang!

Britsche militaire politie had op tal van plaatsen de grootste moeite om de menigte in bedwang te houden. Vrijwel overal in de steden kon de Koninklijke auto zich slechts langzaam voortbewegen.